

Winschoter auteur beschrijft oorlogsperiode in boek 'Winschoten 1940-1945'

Henk Strating draagt boek op aan 'stille verzetshelden'

■ WINSCHOTEN – Nee, openrijten van oude wonden en beschadigen van huidige familieleden van Winschoter NSB-ers wil Henk Strating absoluut niet. Toch verscheen gisteren van zijn hand het boek 'Winschoten 1940-1945, een provinciestadje aan de Duitse grens'. In het lijvige boek (bijna 290 pagina's) ontkomt Strating (71) er niet aan de oorlogsjaren in Winschoten minutieus en in liefst twaalf hoofdstukken te beschrijven.

Door **Hennie Lemein**

En dus kon hij omwille van de volledigheid niet vermijden dat in de meeste hoofdstukken ook namen van Winschoter NSB-ers, WA-ers en Landwachters voorkomen. Hij sluit het boek af met een arrestatielijst van Winschoters die om diverse redenen door de Duitse bezetters werden opgepakt.

„Een gevoelige materie, daar wilde ik dus niet al te heftig in roeren. Ik ben me er immers volledig van bewust dat kinderen geen enkele verantwoordelijkheid dragen voor het doen en laten van hun ouders. Zoveel mogelijk heb ik ervoor gekozen slechts het initiaal van de familienaam te gebruiken, maar een goed verstaander heeft slechts een half woord

nodig. Veel Winschoter niet-joodse burgers hebben door hun optreden in de illegaliteit het einde van de oorlog niet meer mee mogen maken, vele anderen zijn door het oog van de naald gekropen. Voor al deze personen en hun naaste familieleden geldt dat zij ook na de oorlog amper aandacht, zorg en waardering voor hun inzet en lijden hebben gekregen.

Met het boek hoop ik opmerkingen van latere generaties dat 'in Winschoten niets is gebeurd' en 'jullie hebben de NSB-ers en Duitsers geen strobreed in de weg gelegd' te kunnen weerleggen. In de oorlogsperiode is in Winschoten wel degelijk een groep opgestaan om belangeloos en vaak blootgesteld aan grote risico's anderen in de ontstane ellende op zo veel mogelijke manieren te helpen. Mensen die niet als verzetsheld in de wieg zijn gelegd riskeerden toch maar hun leven en dat van dierbaren. Hun kinderen weten of beseffen niet eens wat pa allemaal heeft meegemaakt en doorkaan. Het waren veelal goedwillende amateurs die in verzet kwamen tegen, excuseer dat ik het zo moet zeggen: het vakmanschap van de meest doortrapte en geraffineerde tegenstanders. Aan die Winschoters, van joodse en niet-joodse

▲ Henk Strating heeft zojuist het eerste exemplaar van zijn boek uitgereikt aan burgemeester Janny Vlietstra van Winschoten. Die luistert aandachtig naar het verhaal van Strating.

Foto: Hans Banus

huizen, heb ik het boek opgedragen”.

Strating liep al veel langer rond met het idee een boek over de oorlogsjaren in Win-

schoten te schrijven. De drijfveer was dat er weliswaar publicaties zijn verschenen, maar die beoordeelde de voormalige directeur van steenfabriek

Strating en voorzitter Kamer van Koophandel als onvolledig en onjuist. „Om het netjes te zeggen: het ergerde me dat die publicaties aan alle kanten rammelden. Een fragmentarisch beeld werd er geschetst, wat er is geschreven hing als los zand aan elkaar. Het stak me dat nimmer werd gemeld dat er Winschoters zijn geweest die hun nek hebben uitgestoken en een aantal daardoor de oorlogsjaren niet heeft overleefd. Ik was in de oorlog een tiener en puber, maar heb de periode '40-'45 intensief beleefd. Het voornemens alles op een rijtje te zetten werd doorgekruist door de contacten die ik had met Poolse en Belgische veteranen, de bevrijders van Winschoten. Die mannen hadden een respectabele leeftijd bereikt, dus kreeg het plan over de bevrijding een boek te schrijven prioriteit. Zoveel tijd

die mensen persoonlijk te spreken kreeg ik immers niet meer”.

Strating tracht met zijn boek te verklaren waarom de grote groep Winschoter joden 'zo maar' is verdwenen. Echter nog meer waarom van verzet amper sprake is geweest. „De hokjesmentaliteit uit die jaren ligt er aan ten grondslag”, concludeert Strating. „Een jood klopte niet om hulp aan bij een niet-joodse buurman, een gereformeerde zou dan ook niet hebben gedaan. Elke bevolkingsgroep leefde min of meer op zichzelf, ze had een eigen school, organisatie, krant, kader en geloof. En dan nog de eigen feestdagen en kalender. Natuurlijk zagen de Winschoters dat joden werden afgevoerd. Ze wisten niet anders dat de joden naar een werkkamp gingen, zoals ook de 'eigen' bevolking verplicht werd. Niemand had gehoord van vernietigingskampen, ook de lagere Duitse militairen niet. Slechts een handjevol wist er van en hij die het wist paste wel op daarover te praten. Te veel weten was gevaarlijk. Kritiek zal er wel komen op mijn boek, het zij zo. Ik wil een beeld schetsen dat het beeld dat er in Winschoten geen verzet is gepleegd ontzenuwen. Opgetekend uit de mond van ooggetuigen”.

Twee gulden van boek voor plaquette

■ WINSCHOTEN – Een plaquette met daarop vermeld de 389 namen van de in de oorlogsjaren omgekomen joodse Winschoters. Die wens hoopt Henk Strating in vervulling te laten gaan door van elk van het door hem geschreven boek 'Winschoten

1940-1945, een provinciestadje aan de Duitse grens' twee gulden te reserveren. De militaire en burgerslachtoffers uit de oorlogsperiode worden al herdacht met een plaquette op het monument Zuiderveen en (de Poolse strijders) de RK-begraafplaats

in de Pekelderstraat. „Met een plaquette voor de joodse inwoners kunnen we die tijd op waardige wijze afsluiten”, vindt Strating. Hij heeft de toezegging van burgemeester Janny Vlietstra dat naar een geschikte plek voor de plaquette wordt gezocht.

980-11.01